

ΚΕΙΜΕΝΟ

Όλες οι βραδείες μεταβολές που προκαλούνται από την εξέλιξη των ειδών ή από μια προοδευτική μεταβολή του κλίματος, δεν μπορούν να εκθέσουν σε κίνδυνο την ισορροπία ενός ζωτικού χώρου. Αντίθετα, οι αιφνίδιες παρεμβάσεις, όσο ασήμαντες κι αν είναι φαινομενικά, μπορούν να έχουν συνέπειες απρόοπτες, ακόμα και καταστρεπτικές. Η εισαγωγή ενός ζωικού είδους, εντελώς ακίνδυνου φαινομενικά, μπορεί να ερημώσει κυριολεκτικά τεράστιες περιοχές. Κάτι τέτοιο συνέβηκε στην Αυστραλία με τους λαγούς. Η επίθεση αυτή, εναντίον της ισορροπίας ενός βιοτόπου, προκλήθηκε από τον άνθρωπο. Θεωρητικά, παρόμοιες αντιδράσεις είναι πιθανές, ακόμα και χωρίς την ανθρώπινη παρέμβαση, αλλά τέτοιες περιπτώσεις είναι σπάνιες.

Η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον μεταβάλλεται ασυγκρίτως πιο γρήγορα από τις σχέσεις όλων των άλλων ζωντανών πλασμάτων. Ο ρυθμός της μεταβολής αυτής υπαγορεύεται από την πρόοδο της τεχνολογίας, που εξακολουθεί να επιταχύνεται κατά γεωμετρική πρόοδο. Εξ αιτίας αυτού, ο άνθρωπος είναι αναγκασμένος να επιφέρει βαθιές μεταβολές και, μερικές φορές, ακόμα και την καταστροφή των βιοκοινοτήτων¹, μέσα στις οποίες και από τις οποίες ζει. Εξάιρεση αποτελούν οι άγριες φυλές, όπως π.χ. ορισμένοι Ινδιάνοι των Παρθένων δασών της Νοτίου Αμερικής, που ζουν από τα προϊόντα της συγκομιδής ή του κυνηγιού τους. [...]

Οι πολιτισμοί του είδους αυτού δεν επηρεάζουν τον βióτοπό τους διαφορετικά απ' ό,τι θα τον επηρέαζαν οι πληθυσμοί ενός ζωικού είδους. Μια από τις θεωρητικές πιθανότητες για τον άνθρωπο θα ήταν να ζήσει σε αρμονία με τον βióτοπό του, ενώ μια άλλη θα ήταν να «δημιουργήσει», με τη βοήθεια της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, μια καινούργια βιοκοινότητα, προσαρμοσμένη στις ανάγκες του, και, κατ' αρχήν, τόσο βιώσιμη, όσο και εκείνη που εμφανίστηκε χωρίς την παρέμβασή του.

Ο επιταχυνόμενος ρυθμός της σύγχρονης ζωής δεν αφήνει στους ανθρώπους τον χρόνο να σκέφτονται πριν ενεργήσουν. Είναι, μάλιστα, περήφανοι για τη «δράση» τους, και δεν τους περνάει καν από τον νου η υποψία ότι διαπράττουν εγκλήματα κατά της φύσης και του ίδιου του εαυτού τους. Οι ζημιές αυτές επεκτείνονται σήμερα παντού, με τη χρησιμοποίηση από τον άνθρωπο χημικών προϊόντων, για την καταστροφή των εντόμων στη γεωργία και τη δενδροκομία, και με την ίδια μυωπία στη φαρμακολογία.

Οι βιολόγοι, οι ειδικευμένοι στην ανοσοποίηση², διατυπώνουν τις σοβαρότερες επιφυλάξεις σχετικά με τα πιο συνηθισμένα φάρμακα. Η τάση να θέλουμε να «τα πετύχουμε όλα αμέσως», μας κάνει ώστε, σε ορισμένους τομείς της χημικής βιομηχανίας, να φερόμαστε

με μια ελαφρότητα πραγματικά εγκληματική, σχετικά με την πώληση προϊόντων, που η μακροπρόθεσμη δράση τους μάς είναι απόλυτα απρόβλεπτη. Μια ασυνειδησία απίστευτη βασιλεύει, τόσο στον τομέα του οικολογικού μέλλοντος της γεωργίας, όσο και της ιατρικής. Όσοι θέλησαν να υψώσουν τη φωνή τους εναντίον της ασυλλόγιστης χρησιμοποίησης εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων και χημικών προφυλακτικών φαρμάκων διασύρθηκαν με επονείδιστο³ τρόπο.

Ο πολιτισμένος άνθρωπος, που ερημώνει με τυφλό βανδαλισμό τον φυσικό του περίγυρο από τον οποίο αντλεί τη διατροφή του, απειλεί τον εαυτό του με οικολογική καταστροφή. Όταν οι οικονομικές συνέπειες του βανδαλισμού αυτού θ' αρχίσουν να γίνονται αισθητές, ο άνθρωπος θ' αναγνωρίσει μάλλον το σφάλμα του, αλλά, τότε, θα είναι ίσως πολύ αργά. Εκείνο που ο άνθρωπος προσέχει ακόμα λιγότερο, είναι ο βαθμός που οι βάρβαρες αυτές μέθοδοι βλάπτουν την ψυχή του. Η αποξένωση από τη φύση, που γενικεύεται και εξαπλώνεται με ταχύ ρυθμό, είναι, σε μεγάλο βαθμό, υπεύθυνη για την επιστροφή στη βαναυσότητα του πολιτισμένου ανθρώπου, στον αισθητικό και ηθικό τομέα. Τι θα μπορούσε να ξυπνήσει στον νέο το αίσθημα του σεβασμού, όταν το καθετί που βλέπει γύρω του είναι έργο ανθρώπινο και - το χειρότερο - αυτό το έργο είναι άσχημο και χυδαίο;

«Η ερήμωση του περιβάλλοντος» του Κόνραντ Λόρεντς από «Τα 8 θανάσιμα αμαρτήματα του πολιτισμού μας», εκδόσεις ΘΥΜΑΡΙ, Αθήνα 1979, σσ. 46-50 (Διασκευή)

-
- 1. βιοκοινότητα:** το σύνολο των φυτικών και ζωικών οργανισμών που ζουν σε έναν βιότοπο.
 - 2. ανοσοποίηση:** η πρόκληση ανοσίας σε έναν οργανισμό.
 - 3. επονείδιστος:** αυτός που προκαλεί όνειδος (ντροπή), αυτός που επισύρει την κατακραυγή ή την απόρριψη ή τον στιγματισμό.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100 - 120 λέξεις).

Μονάδες 25

B.1. Να αναπτύξετε το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου σε μια παράγραφο 70 - 90 λέξεων: «**Ο επιταχυνόμενος ρυθμός της σύγχρονης ζωής δεν αφήνει στους ανθρώπους τον χρόνο να σκέφτονται πριν ενεργήσουν**».

Μονάδες 10

B.2. «Όλες οι βραδείες μεταβολές ... σπάνιες». Να αναλύσετε τους τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η παραπάνω παράγραφος του κειμένου.

Μονάδες 5

B.3. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ασήμαντες, θεωρητικά, βαθιές, να υψώσουν, βλάπτουν.**

Μονάδες 5

B.4. Να εντοπίσετε στο κείμενο τις λέξεις ή τις φράσεις που βρίσκονται μέσα σε εισαγωγικά (Μονάδα 1,5) και να δικαιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών (Μονάδες 3,5).

Μονάδες 5

Γ. Τα τελευταία χρόνια η επέμβαση του ανθρώπου στο φυσικό περιβάλλον αποδεικνύεται ιδιαίτερα καταστρεπτική, γεγονός που προκαλεί ανησυχία τόσο στην επιστημονική κοινότητα, όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Ποιες είναι οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς αυτής του ανθρώπου απέναντι στο περιβάλλον και ποια μέτρα, κατά τη γνώμη σας, πρέπει να ληφθούν για την προστασία του;

Να εκθέσετε τις απόψεις σας σε ένα άρθρο (500 – 600 λέξεις) που θα δημοσιεύσετε στο περιοδικό του σχολείου σας.

Μονάδες 50

Πανελλαδικές εξετάσεις Ομογενών 2007